

УДК
[37.091.12:001.89]:005.336.2(06)

Міністерство освіти і науки України

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Навчально-науковий центр
«Інститут післядипломної освіти та курсової підготовки»
Навчально-науковий інститут фізичної культури, спорту і здоров'я
Кафедра анатомії, фізіології та фізичної реабілітації

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНЕ СТАЖУВАННЯ

**ФОРМУВАННЯ ОСВІТНІХ І НАУКОВО-
ДОСЛІДНИЦЬКИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У
ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ
ОРТОПЕДАГОГІВ, РЕАБІЛІТОЛОГІВ ТА
ПСИХОЛОГІВ**

Черкаси, Україна 23 січня – 10 лютого 2023 р.

Збірник наукових праць

Науково-педагогічне стажування «Формування освітніх і науково-дослідницьких компетентностей у підготовці майбутніх ортопедagogів, реабілітологів та психологів»: Черкаси, Україна 23 січня – 10 лютого 2023 р. - 66 с.

Організаційний комітет

Ілюха Лідія Михайлівна – кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри анатомії, фізіології та фізичної реабілітації, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;

Юхименко Лілія Іванівна - доктор біологічних наук, доцент кафедри анатомії, фізіології та фізичної реабілітації, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;

Лизогуб Володимир Сергійович - доктор біологічних наук, професор кафедри анатомії, фізіології та фізичної реабілітації, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;

Коваленко Станіслав Олександрович - доктор біологічних наук, професор кафедри анатомії, фізіології та фізичної реабілітації, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;

Хоменко Сергій Миколайович – кандидат біологічних наук, доцент кафедри анатомії, фізіології та фізичної реабілітації, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАННІ УЧНІВ З ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ

Михайленко Валерія Валеріївна - викладач кафедри психокорекційної педагогіки та реабілітології, аспірантка I року навчання

В епоху інформатизації важливим компонентом освіченості є володіння комп'ютерними технологіями на високому рівні. Дистанційне навчання створило нові умови навчання учнів з затримкою психічного розвитку. Розвиток мовлення один з найскладніших предметів для учнів з затримкою психічного розвитку, який важко опанувати за традиційного навчання, а особливо непростим є в поєднанні з дистанційним навчанням для всіх учасників корекційно-розвиткового процесу.

Аналіз науково-педагогічної літератури засвідчив цікавість вчених до питання використання комп'ютерних технологій в освіті з учнями з особливими освітніми потребами (Н. Глазкова, О. Качуровська, Н. Кравець, О. Легкий, О. Ласточкина, С. Миронова, Ю. Сакуліна, В. Синьов, І.Федоренко, М. Шеремет). У своїх працях, такі вчені як О. Качуровська, М. Шеремет, вважають, що саме робота з комп'ютерними технологіями у процесі корекційних занять налаштовує учнів на розвиток власних ідей та фантазій, які спонукають до зацікавлення та отримання нових знань [1].

Особливості розвитку учнів з затримкою психічного розвитку мають враховуватись при дистанційному навчанні за допомогою комп'ютерних технологій. Подолання недорозвитку психоемоційної сфери, формування довільної регуляції поведінки, розвиток пізнавальної сфери та цілеспрямоване формування вищих психічних функцій мають бути врахованими для якісного дистанційного навчання за допомогою комп'ютерних технологій.

Науково-педагогічне стажування

Мета дослідження полягала в розробленні моделі використання технологій дистанційного навчання в процесі навчання учнів з затримкою психічного розвитку на уроках з розвитку мовлення в загальноосвітній школі.

В умовах переходу на відділений формат навчання для учнів з затримкою психічного розвитку має бути збережена корекційно-розвивальна робота з розвитку мовлення, яка погоджена командою психологічного супроводу в школі та відповідно до індивідуальної програми навчання. Для якісної роботи в процесі дистанційного навчання необхідна організація психолого-педагогічного супроводу в двох формах: електронної та дистанційної.

Дистанційна форма навчання передбачає організацію взаємодії з учнем в реальному часі за допомогою інтернет-зв'язку з використанням аудіо та відео зв'язку, при цьому, варто, зазначити чітке дотримання розкладу та санітарно-гігієнічних норм з використання комп'ютерних технологій. Електронна форма навчання має на меті створити обмін завданнями в електронному вигляді між учнем, батьками та корекційним педагогом (логопедом, дефектологом). Учень або батьки мають доступ за допомогою інтернет-ресурсів до завдань та надсилають виконані завдання в зручний для них час, але не пізніше встановлених педагогом термінів виконання. У зв'язку з цим корекційний педагог може урізноманітнити свої підходи до організації своєї професійної діяльності.

При дистанційній формі педагог може використовувати різноманітні платформи для спілкування з учнем та батьками, наприклад, Skype, Discord, Tims, Hangouts, Viber, Telegram, Google Meet. Ми перерахували найбільш поширені серед користувачів, також, відповідні платформи зв'язку є доступні на смартфонах. Окрім індивідуального спілкування сервіси дозволяють налаштувати групову роботу з учнями. Спілкування з учнями з затримкою психічного розвитку в режимі онлайн дозволяє втілювати всі необхідні традиційні етапи уроку, отримати від учнів відповідь в режимі реального часу, дати відповідь на запитання, пояснити важкі елементи ще раз для закріплення

матеріалу, проконсультувати батьків для покращення опрацювання домашніх завдань.

Проте потрібно враховувати такі особливості для успішного проведення уроків для учнів з затримкою психічного розвитку. По-перше, необхідно мати на увазі рівень навички володіння педагога та учня або батьків комп'ютерними технологіями, а саме тією платформою, якою плануєте проводити навчальний процес. По-друге, специфіка уроків з розвитку мовлення потребує певної підготовки, як психологічної так і матеріальної. В деяких випадках знадобиться допомога батьків роздрукувати матеріали, бланки, тощо. При виконанні завдань педагог має врахувати певні труднощі з допомогою учням в певних видах завдань (артикуляційна гімнастика, дихальна гімнастика, тощо).

Використовуючи електронну форму навчання доцільним буде використання хмарних середовищ (Google – диск, Onedrive). Завчасно розміщуючи завдання, пам'ятки для батьків, інструкції, презентації, відеоматеріали, посилання на завдання на хмарних середовищах, педагог має впевнитись, що учні отримали завдання та технічні негаразди не трапляться на уроці. Інформацію на хмарних середовищах можна сортувати за категоріями, відпрацювання артикуляційної гімнастики, дихальні вправи, автоматизація звуків, додавати журнали або щоденники звітності для батьків.

Учень може самостійно обрати час та темп для виконання завдань. Якщо обирати цей формат навчання контроль за допомогою аудіо та відео зв'язку може не здійснюватись. Використовуючи такий формат навчання, важливим є отримання зворотного зв'язку від учнів, який може відбуватись за допомогою вище згаданих месенджерів. Це можуть бути фотографії, скріншоти, відео виконання артикуляційних вправ з динамікою. Наприклад, після виконання завдань з педагогом відзняти матеріал та завантажити на Google – диск для перегляду відповідності виконання артикуляційних, дихальних вправ.

Враховуючи психофізичні особливості учнів з затримкою психічного розвитку можуть виникнути характерні проблеми у використанні цих форм роботи, а

саме, швидка втомлюваність, низька мотиваційна складова, важкість контролювання часу, неможливість допомогти учням на групових уроках.

Обираючи форму роботи педагог повинен розуміти, що лівова частка організації навчального процесу лягає на батьків учнів, тому необхідно детально надати план заняття на кожен урок, щоб батьки могли відстежити хід виконання та в разі труднощів оперативно вирішити проблему. Також, доцільним буде проводити батьківські зустрічі без учнів, щоб пояснити за необхідності тривалість часу виконання вправ, особливості саме конкретного випадку, тощо.

Активне включення усіх учасників корекційно-розвивального процесу в дистанційному форматі, дозволяє забезпечити ефективну взаємодію сторін. Незалежно від формату дистанційного зв'язку педагог має обов'язково документувати проведення уроків в звітній документації.

Таким чином, розроблена модель використання комп'ютерних технологій для розвитку мовленнєвих компетенцій в учнів з затримкою психічного розвитку на уроках розвитку мовлення засвідчили необхідність використання різноманітних комп'ютерних засобів у навчальному процесі загальноосвітньої школи, які спрямовані, в першу чергу, на розвиток, як мовленнєвих так і мисленнєвих процесів в учнів.

Список використаних джерел

1. Качуровська О. Корекція мовленнєвого розвитку молодших школярів із тяжкими вадами мовлення засобами комп'ютерних технологій: автореф. дис ... канд. пед. наук: 13.00.03 / О. Качуровська . – К., 2006 . – 20 с.
2. Ласточкіна О. Використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності логопеда [Електронний ресурс] / О. Ласточкіна // Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : зб. наук. праць, вип. 12 / за ред. В. Синьова, О. Гаврилова. – Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2019. – Режим доступу: <http://aqce.com.ua/vipusk-n12->

2019/vikoristannja-kompjutersnih-tehnologij-u-profesijnij-dijalnosti-logopeda.
html

3. Кравець Н.П. Використання комп'ютерних технологій у процесі роботи розумово відсталих школярів із творами художньої літератури / Н.П. Кравець // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2014. - №1(69). – С. 28-37.
4. Легкий О. Корекційні можливості застосування комп'ютера у спеціальній школі / О. Легкий // Дефектологія. - 2002. - № 1. - С. 36-39.
5. Методичні рекомендації щодо організації навчання комп'ютерної грамоти дітей в дошкільному навчальному закладі. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://doshkosvita.blogspot.com/2013/11/blog-post_26.html